

МОРФОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ *ROBINIA PSEUDOACACIA* L. ТЕРИТОРІЇ ЦГЗК

Є.В. Поздній, І.О. Комарова

асистенти кафедри ботаніки та екології

Криворізький державний педагогічний університет

Вступ. Одним із шляхів вирішення проблеми оптимізації стану довкілля в індустріальних містах є збільшення площ та підвищення якості різних типів деревно-чагарникових рослинних угруповань: формованих, відновлюваних, по-різному регульованих людиною для декоративних, меліоративних, санітативних, рекреаційних цілей у межах населених пунктів, їх зелених зон [2].

Добір стійких, до жорстких екологічних умов посушливого клімату степового півдня України та техногенного навантаження промислового регіону, деревних рослин та формування з них довговічних деревно-чагарникових рослинних угруповань є основною проблемою покращення якості навколишнього середовища міст [1].

Дослідження морфометричних показників такого інтродуцента, як *Robinia pseudoacacia* L. є актуальним для встановлення його пристосованості до умов промислових територій степової зони України і подальшого використання у фітооптимізаційних заходах.

Мета роботи полягала у визначенні поширення та морфометричних показників *Robinia pseudoacacia* в межах території ПАТ ЦГЗК

Об'єкт та методи дослідження. Досліджені деревні

насадження промислових майданчиків ПАТ «Центральний гірничо-збагачувальний комбінат» розташовані на захід від м. Кривий Ріг на площі 881,5 га.

Обстеження проводили протягом літа та осені 2017 р. маршрутно-візуальним методом. Визначали діаметр стовбура та висоту, співвідношення морфометричних показників (діаметр – висота стовбура)

Результати та їх обговорення. Визначено морфометричні показники 7152 рослин виду *Robinia pseudoacacia* з діаметром стовбура більше 5 см. Інші в процесі опису фіксувались як підлісок.

Діаметр стовбура *Robinia pseudoacacia* змінюється в межах від 5 до 121 см. За даним показником досліджені дерева поділено на 8 груп.

У складі деревно-чагарникових угруповань території ПАТ ЦГЗК переважають *Robinia pseudoacacia* з діаметром стовбура від 14,1 до 22 см – 2417 екземплярів (33,8% від загальної кількості дерев). Дерев з діаметром стовбура від 22,1 до 30 см налічують 1534 рослин (22,4%). Групи дерев з діаметрами стовбурів від 6,1 до 14 см складаються з 1285 рослин та від 30,1 до 38 см – 1309 рослин (18,0% та 18,3% відповідно). Найменш представлені групи дерев з діаметром стовбура від 5 до 6 см (7 дерев, або 0,1%), 38,1 – 46 см (358 дерев, або 5,0%), 46,1 – 50 см (72 дерева, або 1,0%) та понад 50 см (170 дерев, або 2,4%).

Висота стовбура *Robinia pseudoacacia* змінюється в межах від 2 до 24 м.

Найбільша чисельність у дерев *Robinia pseudoacacia* з висотою стовбура 12 м – 1453 рослин (20,3% від загальної кількості), 10 м – 1187 рослин (16,6%) та 14 м – 1027 штук (14,4%). Дерев з висотою стовбура 8 м – 842 (11,8%). Дерев з висотою стовбурів 6 м – 563, з висотою 7 м – 562 та 9 м – 541 (7,9%, 7,9% та 7,6% відповідно). Найменш чисельними є дерева з висотою стовбура до 3 м (19 рослин, 0,2% від загальної кількості), 4 м (55 рослин, 0,8%), 5 м (220, 3,1%), 11 м (330, 4,6%), 13 м (183, 2,6%), 15 м (12 дерев, або 0,2%), 5 м (220, 3,1%), 16 м (95, 1,3%), 17 м (13, 0,2%), 18 м (26, 0,4%) та понад 18 м (240, 0,3%).

За комплексним показником (діаметр – висота стовбура) кількісно переважають дерева з діаметром стовбура від 22,1 до 30 см та висотою 12 м – 686 екземплярів (9,6% від загальної кількості дерев), з діаметром стовбура від 14,1 до 22 см та висотою 10 м – 582 рослини (8,2% від загальної кількості), з діаметром стовбура від 14,1

до 22 см та висотою 8 м – 580 (8,2%) та з діаметром стовбура від 30,1 до 38 см та висотою 14 м – 556 (7,8%). Дерев з діаметром стовбура 30,1-38 см та висотою 12 м – 441, з діаметром стовбура 6,1-14 см та висотою 6 м – 436 та з діаметром стовбура 14,1-22 см та висотою 9 м – 362 (6,2%, 6,1% та 5,1% відповідно). Частки інших дерев за показником діаметр-висота не перевищує 4,7% від загальної кількості дерев.

Висновки. Таким чином, у складі деревно-чагарникових культурфітоценозів території ПАТ ЦГЗК налічується 7512 дерев *Robinia pseudoacacia*. Найчисельнішими є дерева з діаметром стовбура від 14,1 см до 30 см (3951, 55,2% від загальної кількості) та висотою стовбура від 10 до 14 м (3850, 53,9% від загальної кількості). Наявність дерев з такими морфометричними показниками свідчить про самовідновлення та натуралізацію *Robinia pseudoacacia* в техноекотопах ПАТ ЦГЗК. За комплексним показником (діаметр – висота стовбура) переважають дерева з діаметром стовбура від 14,1 до 38 см та висотою від 8 до 14 м – 4671 екземпляр (65,3% від загальної кількості дерев). Частки інших груп дерев за показником діаметр-висота не перевищують 6,1% від загальної кількості дерев.

Список використаної літератури.

1. Бредіхіна Ю. Л. Сучасний стан та шляхи оптимізації деревно-чагарникових насаджень міста Мелітополя/ Ю.Л.Бредіхіна. // Біологічний вісник МДПУ. - 2011. - №2. - С. 6-10.
2. Шанда В.І. Теоретичні аспекти культурфітоценології та агрофітоценології / В.І.Шанда, Е.О. Євтушенко // Екологія та ноосферологія. - 2006. - Т. 17, № 1–2. – С. 17-23.